

po právní stránce. Žalobci v dovolací odpovědi zastávají též názor a poukazují k rozhodnutí čís. 6416 sb. n. s. Avšak onu zásadu toto rozhodnutí neobsahuje. Žalobci se patrně spokojili s přečtením stručné právní věty v hlavě rozhodnutí vytištěné, jejíž smysl však nevystihli. Jinak by z rozhodnutí seznali, že v onom případě dovolací soud zrušil rozsudek druhé stolice a nařídil nové jednání ve věci právě proto, že odvolací soud, ač se strany vzdaly líčení podle § 492 c. ř. s., měl nicméně naříditi ústní odvolací líčení, an rozsudek první stolice byl napaden pro nesprávné ocenění důkazů a odvolací soud shledal nutným doplniti skutkový děj. V rozhodnutí jest řečeno, že se strany mohou učiniti vzdáti ústního odvolacího líčení jen tam, kde skutkový základ zůstává nedotčen a kde odvolání napadá jen právní názor soudu první stolice. Není tam však řečeno, že, vzdají-li se strany ústního odvolacího líčení, padají tím uplatněné odvolací důvody až na otázku právního posouzení věci. Názor tento nelze odvoditi ze zákona, který v § 492 poslední věta c. ř. s. výslovně praví, že, uzná-li to odvolací soud za potřebné, může naříditi ústní jednání, i když se ho strany vzdaly (srovnej též rozh. čís. 2686 a 8271 sb. n. s.). V souzeném případě jest uplatněn odvolací důvod nesprávného ocenění důkazů; uzná-li odvolací soud, že je nutné, by se odchýlil od skutkových zjištění soudu první stolice, neb aby sám je doplnil provedením dalších důkazů, nezbude mu, než by nařídil ústní odvolací jednání přes to, že se ho strany vzdaly, a by při něm řádným průvodním usnesením připustil potřebné důkazy a je pak provedl. Ježto se v souzeném případě odvolací soud při svém nesprávném výkladu § 492 c. ř. s. neobíral vůbec odvolacími důvody nesprávného ocenění důkazů a rozporu se spisy, bylo podle § 510 c. ř. s. napadený rozsudek pro vadnost řízení zrušiti a naříditi, by po případném dalším jednání znovu rozhodl.

Čís. 10921.

Směnka krycí slouží k zajištění závazku. Krycí směnku lze dáti do oběhu, může se však uplatniti teprve, až bude lze dobývati pohledávku jí krytou.

Byla-li umluvena nepřevoditelnost směnky, působí tento ve směnce obsažený zákaz proti každému nabyvateli tak, že může směnečný dlužník použití proti němu námitek, jež měl proti původnímu věřiteli; nabyvatel takové směnky nemá postihu. Není-li dohoda o nepřevoditelnosti směnky vyjádřena ve směnce řečeným zákazem, působí jen proti takovému nabyvateli směnky, jenž věděl nebo musel věděti o takové úmluvě. Zákaz převodu ve směnce neobsažený nemusí znamenati úmluvu o neplatnosti převodu, nýbrž také jen výhradu námitek proti novému nabyvateli.

Protiprávní uplatňování směnky nemůže odůvodniti každý nedostatek opatrnosti (kupecké), nýbrž buď přímá vědomost o námitce nebo nevědomost zaviněná hrubým nedopatřením. Takové hrubé nedopatření nemůže však založiti převzetí směnky označené jako krycí, aniž by bylo pátráno, neznamená-li to také nepřevoditelnost směnky.

Označení směnky jako krycí není ani náznakem dohody o její nepřevoditelnosti.

(Rozh. ze dne 3. července 1931, Rv II 397/31.)

Směnečný platební příkaz proti přijatelům směnky procesní soud první stolice zrušil. Důvody: Soud uznal za závaznou námitku žalovaných, že směnka byla směnkou kauční (depositní) a že neměla být vůbec dána do oběhu. V tomto směru soud vzal na základě směnky za zjištěno, že jest viditelným a pro každého snadno seznatelným způsobem vyznačená na přední straně slovy »krycí směnka«. Na základě výpovědi žalovaných jako strana slyšených vzal soud za zjištěno, že při podpisu směnky výslovně s Pozemkovým ústavem ujednali, že směnka vůbec nesmí být dána do oběhu. Právě proto byla směnka na přední straně označena jako krycí. Strana žalující, jak zjištěno, při nabývání směnky o označení směnky věděla, leč okolnosti té náležitou pozornost nevěnovala. To však, hledíc k ustanovení § 6 směn. zák. měla strana žalující učiniti, měla se o významu označení směnky jako krycí řádně informovati, a při náležité opatrnosti (§ 6 směn. zák.) byla by se musela dověděti od Pozemkového ústavu o ujednání stran o nepřevoditelnosti směnky. Strana žalující této opatrnosti v tomto směru nedbala. Protože byla vyloučena převoditelnost směnky, mohou žalovaní namítnouti s úspěchem zaplacení Pozemkovému ústavu i straně žalující. Soud vzal na základě výpovědi žalovaných jako strana slyšených za zjištěno, že směnečná pohledávka byla žalovanými zcela uhrazena. Proto také i s úspěchem mohli žalovaní namítnouti i proti žalobkyni promlčení, když směnka podepsána byla žalovanými — jak soud na základě jejich výpovědi za zjištěno vzal, — v roce 1921, kdežto směnka byla nepřipustně vystavena Pozemkovým ústavem až 4. ledna 1930. O d v o l a c í s o u d ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Jde o řešení dvou právních otázek: a) jaký význam má zjištěná skutečnost, že směnka byla směnkou krycí, b) jaký význam má další skutková okolnost, tvrzená v námitkách, že směnka byla protiprávně vyplněna Pozemkovým ústavem a dána do oběhu, jakož i, zda o tomto protiprávním vystavení a vyplnění směnky žalobkyně věděla nebo věděti musila a, pakli ano, zda měla povinnost informovati se u Pozemkového ústavu o tom, že převoditelnost směnky byla podle ujednání stran vyloučena. Ad a) Význam krycí směnky jest ten, že, dokud závazek z úvěru nebyl úplně vyrovnán, ručí dlužník z krycí směnky stále, ovšem jen do výše, do níž se zaručil. Nezáleží na tom, zda a kdy byla směnka zažalována a jaký byl dlužný závazek na kontokorentním účtu v čase žaloby, pokud se týče v čase vydání směnečného platebního příkazu. Výtěžku z ní lze použití k úhradě dlužného zůstatku z úvěru touto směnkou zaručeného, třebaže se úvěrová pohledávka po zažalování směnky zvýšila. Pokud vázne na účtě žalovaných nedoplatek, nelze tvrditi, že nárok žalovaných z krycí směnky zanikl zaplacením (rozh. čís. 10.189 sb. n. s.). ad b) Skutečnost, že krycí směnka byla dodatečně protiprávně vyplněna a dána do oběhu a že nabyvatel o tom věděl, po případě věděti musil, musí být

nejen tvrzena, nýbrž i prokázána přijatelem. Tento důkaz podán nebyl, ježto K., byv o tom jako strana vyslechnut, zcela přesvědčivě udal, že žalobkyně věděla o tom, že směnka byla směnkou krycí, že však k tomuto označení nepřihlížela, poněvadž Pozemkový ústav eskontoval směnku jako běžnou směnku obchodní, čímž poznámka »krycí směnka« pozbývá významu. Podle udání žalobkyně K. sám neví, kdo směnku dodatečně vyplnil a kdy se tak stalo, poněvadž žalující firma obdržela směnku již vyplněnou. Oba žalovaní, byvše ad informandum vyslechnuti prohlašují rovněž, že o uvedených okolnostech jim nic známo není. Obrat »nebo věděti musil« (§ 6 směn. zák.) znamená, že nevědomost majitele směnky o úmluvě, přičítací se obsahu dodatečně doplněné směnky, jest na rovni obmyslnosti, zanedbal-li věřitel, nabýváje směnky, povinnou péči, nedbal-li ani píle a pozornosti, již nutno předpokládati u každého člověka zdravého rozumu (§ 1297 obč. zák.); při obchodech vyrozumívá se tím, že věřitel zanedbal zvláštní píle, o níž mluví zákon v čl. 282 obch. zák. Nabyvatel směnky není po zákonu zásadně povinen, by při převodu směnky na něho z vlastního podmětu pátral, zda snad bylo úmyslem přijatelovým převzítí jiný závazek, než který plyne z obsahu směnky, jmenovitě zda snad jsou úmluvy mezi osobami směnku podepsavšími, které by byly v rozporu s jejím obsahem. To plyne již z povahy směnky, která má sloužiti jako cenný papír rychlému a pružnému oběhu. Majitel směnky není také povinen, by převod směnky oznámil přijateli, by se mohl o svém závazku vyjádřiti, aniž by zkoumal pravost jeho podpisu (rozh. čís. 9645 sb. n. s.). Ježto — jak již dříve bylo uvedeno — žalobkyni jako majiteli směnky nebyla dokázána ani obmyslnost, ani zanedbání povinné péče (§ 1297 obč. zák.) pokud se týče zvláštní píle (čl. 282 obch. zák.), nelze — jak první soud neprávem činí — z § 6 směn. zák. vyvozovati, že bylo povinností žalobkyně, by se sama informovala o významu slov »krycí směnka«, na směnce ponechaných a že žalobkyně, neučinivši tak, nešetřila náležitě opatrnosti a že žalovaní tudíž i proti ní mohou namítati nepřevoditelnost směnky.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Výtka nesprávného právního posouzení námítky nepřevoditelnosti směnky není oprávněna. Nepřevoditelnost směnky není ani souznačná s pojmem směnky krycí ani v něm není obsažena. Směnka může sloužiti k upevnění závazku (k zajištění) podobně jako rukojemství nebo zástava (§§ 1343, 1344 obč. zák.). Směnka, sloužící k zajištění závazku, sluje krycí, protože závazek se jí kryje, upevňuje a zajišťuje. Zůstává závazek původní (krytý) a k němu přistupuje nový závazek směnečný, při čemž se onen zajišťuje a upevňuje směnkou jako cenným papírem podobně jako se závazky kryjí zástavou cenných papírů, a tyto cenné papíry se nazývají úhradou, krytím (Deckung). Dána-li směnka jako krycí, neznamená to, že nesmí býti dána do oběhu vůbec, nýbrž že má sloužiti ke krytí úvěru nebo jiné pohledávky, a může se uplatniti teprve tehdy,

až bude lze dobývat pohledávku jí krytou. Směnečný závazek krycí slouží k zajištění pohledávky tím způsobem, že věřitel snadno dobude exekučního titulu (platebního rozkazu) a může zakročit brzy exekucí k zajištění a také dříve urychleným řízením dospěje k exekuci uhražovací. Směnky krycí lze tedy použít k vymožení kryté pohledávky, a není tím, že byla k zajištění pohledávky vystavena směnka krycí, nijak vysloveno, že nemá být dána do oběhu. I krycí směnku může její majitel zpeněžit jejím převodem, aniž by ji musel zažalovat, chce-li dojít úhrady. Nepřevoditelnost směnky může ovšem být umluvena. Vyjádřit lze to ve směnce zákazem převodu směnečného (nikoli na řád, § 8 směn. zák.). Tento ve směnce obsažený zákaz působí pak proti každému nabyvateli tak, že může dlužník směnečný proti němu použít námitky, které měl proti původnímu věřiteli a také nabyvatel takové směnky nemá postihu (§§ 8 a 13 směn. zák.). Není-li dohoda o nepřevoditelnosti vyjádřena ve směnce řečeným zákazem, působí jen proti takovému nabyvateli směnky, který věděl nebo musel vědět o takové úmluvě a proto uplatňuje směnku obmyslně a protiprávně (§§ 87 a 6 směn. zák.). Zákaz převodu ve směnce neobsažený, nemusí znamenat úmluvu o neplatnosti převodu, nýbrž také jen výhradu námitky proti novému nabyvateli. Z řečeného plyne, že označení směnky jako krycí neznamena její nepřevoditelnost a že také z takového označení nemusila žalující firma čerpat podezření, že byl smluven zákaz převodu, a jsou liché vývody, jimiž se dovolatelé snaží doličit opak. Uznávají-li sami na jedné straně, že se jim nezdařil důkaz o tom, že žalobkyně věděla o protiprávním uplatňování směnky, a dovozují-li na druhé straně, že žalobkyně musela vědět, že směnka byla protiprávně dána do oběhu, sami se ocitají v rozporu. Jsou také na omylu, tvrdíce, že protiprávnost uplatnění směnky je odůvodněna již tím, že žalobkyně nepátrala u Pozemkového ústavu (u původního věřitele) po významu označení směnky jako krycí a že se tím dopustila zavinění podle § 1297 obč. zák. a čl. 282 obch. zák. Protiprávní uplatňování směnky nemůže odůvodnit každý nedostatek opatrnosti (kupecké), nýbrž podle zásady-§ 6 směn. zák. buď přímá vědomost o námitce nebo nevědomost zaviněná hrubým nedopatřením, kterou zákon rovná vědomosti samé, t. j. když námitka musela žalující straně napadnouti. Takové hrubé nedopatření nemohlo však založit převzetí směnky označené jako krycí, aniž by bylo pátráno, neznamena-li to také nepřevoditelnost. Takové označení nemusilo budit u žalující firmy vůbec podezření dohody, že směnka neměla být převedena.

Čís. 10922.

Při exekuci na pohledávku jest přesně udati jméno a bydliště podlužníka a právní důvod pohledávky, na niž se vede exekuce. Význam slova »konto« jest příliš všeobecný, značící v obchodních knihách zapsanou pohledávku bez uvedení právního důvodu.

(Rozh. ze dne 22. července 1931, R I 565/31.)